

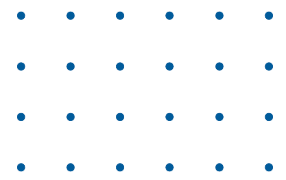
ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ, ОСВІТЯН, ІННОВАТОРІВ

ЗМІСТ

1. Документи міжнародних організацій	2
ОЕСР: ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЙНЯТОСТІ.....	2
ОЕСР: МОНИТОРИНГ КЛІМАТИЧНИХ НЕБЕЗПЕК.....	3
ОЕСР: РОЗВИТОК РОБОЧОЇ СИЛИ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА НАВИЧКИ.....	3
ОЕСР: РОЗВИТОК НАВИЧОК ДОРΟΣЛИХ ЧЕРЕЗ ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ОБЛІКОВІ ЗАПИСИ.....	4
ОЕСР: РОЛЬ СУБНАЦІОНАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ КВАЛІФІКАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ	5
2. Корисні новини України та світу	6
ЧОМУ ЗРОЗУМІЛИЙ ІШ Є КРИТИЧНО ВАЖЛИВИМ ДЛЯ ДОВІРИ ТА ПІДЗВІТНОСТІ.....	6
СТВОРЕННЯ ПЕРШОЇ В УКРАЇНІ САМОРЕГУЛІВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ У СФЕРІ ІШ	7
РЕДАКТОРИ МАСОВО ЗВІЛЬНЯЮТЬСЯ ПІСЛЯ ПРОДАЖУ АКАДЕМІЧНОГО ВИДАВНИЦТВА	8
СПІВПРАЦЯ УНІВЕРСИТЕТІВ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ	9
СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ДЛЯ НАВЧАННЯ І ДОСЛІДЖЕНЬ.....	10
ГУМАНІТАРНІ НАУКИ ПОВИННІ ДОЛУЧИТИСЬ ДО КОНТРОЛЮ «ЦЕНЗУРИ» ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	11
ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЄС	12
ЧИ МОЖЛИВИЙ ОПІР ІШ ПРИ ОЦІНЮВАННІ НАВЧАННЯ?	12
3. Наукові заходи	14
ТРЕНІНГ ДЛЯ КОМАНД-ПЕРЕМОЖЦІВ ЕРАЗМУС+.....	14
ЩО КРАЩЕ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕНЬ: ГІШ ЧИ ІШ-АГЕНТИ?.....	14
ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У АТОМНУ ЕНЕРГЕТИКУ	15
OGP GLOBAL SUMMIT	15
БІБЛІОТЕКИ І СУСПІЛЬСТВО	16

1. Документи міжнародних організацій

ОЕСР: ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЙНЯТОСТІ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Перспективи зайнятості ОЕСР на 2025 рік: чи зможемо ми подолати демографічну кризу?». У ньому зазначається, що ринки праці залишаються стійкими, зайнятість та участь робочої сили досягли рекордних показників, тоді як рівень безробіття залишається історично низьким. Однак є ознаки їхнього послаблення: зростання зайнятості сповільнюється, а напруженість на ринку праці в багатьох країнах і секторах повернулася до рівнів, що передували COVID-19, хоча дефіцит робочої сили зберігається. У перспективі очікується, що геополітична невизначеність та підвищення тарифних ставок стримуватимуть економічну активність, що зі свого боку призведе до подальшого сповільнення динаміки ринку праці. Реальна заробітна плата зростає практично в усіх країнах ОЕСР, але її рівень у половині країн ОЕСР залишається нижчим за той, що був на початку 2021 року (перед постпандемічним сплеском інфляції). Заробітна плата найбільш низькооплачуваних працівників тримається особливо добре, оскільки реальна законодавчо встановлена мінімальна заробітна плата зросла з того часу практично у всіх 30 країнах ОЕСР, які мають національну мінімальну заробітну плату. Реальна заробітна плата продовжує відновлюватися, прибуток на одиницю продукції продовжує втрачати позиції, здобуті раніше. У найближчому майбутньому відновлення заробітної плати може опинитися під загрозою через потенційне повернення високої інфляції та сповільнення темпів зростання ринку праці. У звіті розглядається поточний стан та перспективи ринку праці в країнах-членах ОЕСР; аналізуються проблеми, що виникли внаслідок старіння населення та погіршення соціальної згуртованості загалом. Зазначається, що без швидких змін у макроекономічній політиці зростання ВВП на душу населення значно сповільниться у більшості країн ОЕСР. Інтеграція недостатньо представлених груп на ринку праці допоможе компенсувати старіння та залучити на ринок праці жінок, які наразі не працюють або працюють за скороченим графіком.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/6GCCQ>, <https://qrpage.net/qr/3MUIF>,
<https://doi.org/10.1787/194a947b-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: МОНІТОРИНГ КЛІМАТИЧНИХ НЕБЕЗПЕК

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала робочий документ «Моніторинг впливу майбутніх кліматичних небезпек: результати та методи прогнозування з використанням кліматичних сценаріїв» із серії «Робочі документи ОЕСР з питань навколишнього середовища». У ньому зазначається, що розуміння ймовірного розвитку кліматичних небезпек має вирішальне значення для прийняття зважених управлінських рішень. Спираючись на показники ОЕСР, за допомогою яких відстежують історію кліматичних небезпек, експерти аналізують організацію моніторингу впливу життєдіяльності людей та сільського господарства на три основні типи кліматичних небезпек - екстремальні температури, екстремальні опади, посуха. Використовуються кліматичні мультимодельні ансамблі, що охоплюють низку сценаріїв. Встановлено, що вплив екстремальних температур, опадів та посухи, - погіршиться упродовж століття у багатьох країнах, зберігатимуться значні відмінності всередині країн та між ними. Увагу зосереджено на 50 країнах-членах та партнерах ОЕСР, результати дослідження з оцінками для всіх країн світу доступні онлайн. Прогнозується, що середня температура зросте на 4,2°C в ОЕСР та на 3,5°C у країнах-партнерах ОЕСР до кінця століття, якщо буде реалізований сценарій з високим рівнем викидів. Холодні та полярні регіони потеплішають більше, ніж тропічні та помірні регіони, причому більш швидке потепління відбуватиметься на полюсах Землі. У ряді регіонів Північної Європи почастишають екстремальні опади, тоді як у Південній Європі та центральній частині Південної Америки найбільш ймовірна тривала гідрологічна посуха.

Детальніше: <https://qrcode.net/qrcode/wMwuC>, <https://qrcode.net/qrcode/pFcOP>,
<https://doi.org/10.1787/b9ba6ee0-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: РОЗВИТОК РОБОЧОЇ СИЛИ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА НАВИЧКИ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Розширення можливостей робочої сили в контексті підходу, орієнтованого на навички» із серії «Дослідження навичок ОЕСР». У ньому зазначається, що глобальна економіка переживає глибокі трансформації, які докорінно змінюють сферу праці, змінюючи вимоги до навичок та робочі практики. Три основні трансформаційні тренди - цифровий перехід, «зелений» перехід і демографічний перехід. Цифровий перехід продовжує стимулювати попит на нові технічні навички, а також навички, що дозволяють людям

виконувати завдання поза рамками можливостей наявних технологій, дозволяють підвищити продуктивність людської праці за рахунок їх використання. «Зелений» перехід підштовхує економіку до використання екологічно стійких методів виробництва, розширюючи можливості в галузях, що розвиваються, і, відповідно, вимагають цілого ряду нових навичок. Демографічні зміни, такі як зниження рівня народжуваності в країнах ОЕСР і зростання тривалості життя, - змінюють вікову структуру робочої сили, посилюючи тиск на пропозицію навичок і впливаючи на те, хто бере участь у ринку праці. Разом ці зміни посилюють необхідність переосмислення того, як найкраще забезпечити людей навичками, затребуваними на ринках праці, а також як найкраще створити високоякісні можливості працевлаштування для тих, хто традиційно мав гірші результати на ринку праці, сприяти більшій інклюзивності та зменшенню стійких бар'єрів на шляху до працевлаштування серед вразливих груп населення. У цьому звіті досліджується підхід, орієнтований на навички, а також можливості та виклики, які виникають у зв'язку з упровадженням цього підходу. Аналіз унікальних даних та узагальнення тематичних досліджень ринку праці країн ОЕСР дозволяє визначити, як люди набувають необхідних навичок і якою мірою роботодавці застосовують практику найму, що базується на навичках, охоплюючи більш широко та різноманітно таланти, забезпечує більш високу адаптивність. Також експерти звертають увагу на перешкоди для успішного упровадження підходу, орієнтованого на навички: нерівний доступ до цифрових інструментів, проблеми з підтвердженням навичок, небажання роботодавців довіряти нетрадиційним кваліфікаціям. У звіті висвітлюються ключові політичні дії, спрямовані на підтримку упровадження практик, орієнтованих на навички, вказується на необхідність стандартизації визнання навичок, інвестування у навчання упродовж усього життя, покращення інформації про ринок праці та упровадження практик, орієнтованих на навички, - в управлінні робочою силою державного сектору.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/jrtwO>, <https://qrpage.net/qr/O2aMa>,
<https://doi.org/10.1787/345b6528-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: РОЗВИТОК НАВИЧОК ДОРΟΣЛИХ ЧЕРЕЗ ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ОБЛІКОВІ ЗАПИСИ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Розвиток навичок дорослих через індивідуальні навчальні облікові записи. Покроковий посібник для політиків» із серії «Розвиток навичок». У ньому зазначається, що індивідуальні навчальні акаунти набирають все більшої популярності як інструмент, що дозволяє поставити людину в центр навчання упродовж життя. Йдеться про віртуальні акаунти, в яких

накопичується інформація про проходження навчання та його результати. Їхньою визначальною особливістю є орієнтація на працівників (окремих осіб), а не на роботодавців. Інформація про навчання, доступна через акаунти, доступна без дозволу роботодавця, вона назавжди залишаються у людини навіть якщо вона змінює роботу або статус зайнятості. Це підтримує безперервне підвищення кваліфікації та перекваліфікацію продовж усього трудового життя людини, сприяє кар'єрному розвитку на сучасному динамічному ринку праці, допомагає розширити доступ до навчання для груп, які не залучені до традиційних механізмів фінансування (наприклад, самозайняті особи та працівники цифрової економіки). Такі акаунти підвищують автономію тих, хто навчається, дозволяючи їм самостійно обирати, коли і як використовувати відомості про своє навчання, отримані навички, що сприяє розвитку культури навчання упродовж життя, й підвищує відповідальність робітників за розвиток своїх навичок і адаптацію до професійних цілей. Цей звіт надає комплексну основу для підтримки політиків у навігації процесом розвитку навичок дорослих, спираючись на досвід Хорватії, Чехії, Франції, Литви, Нідерландів та Сінгапуру. Експерти ОЕСР надають практичні рекомендації щодо прийняття ключових політичних рішень на різних етапах проектування та упровадження відповідних заходів. Зокрема, для етапу проектування розглядається формування бюджетів, встановлення чітких цілей, визначення цільових груп, обрання відповідних можливостей навчання та визначення розподілу ресурсів. На етапі упровадження пропонується зосередитись на структурі управління, цифрових платформах, якості навчання, сприятливих рамках та механізмах оцінювання.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/O7CYD>, <https://qrpage.net/qr/JRFyj>,
<https://doi.org/10.1787/08e1bdaf-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: РОЛЬ СУБНАЦІОНАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ КВАЛІФІКАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

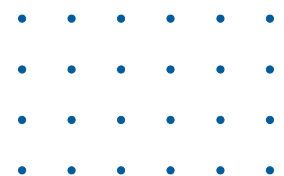
Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний документ «Роль субнаціональних органів влади в системі розвитку кваліфікації дорослих» із серії «Документи ОЕСР щодо місцевого економічного розвитку та розвитку зайнятості». У ньому зазначається, що наразі освіта та навчання дорослих потребують нарощування темпів, так само це стосується і структури управління місцевими системами навичок. Навчання дорослих має йти в ногу з цифровізацією, автоматизацією та «зеленим» переходом. Це питання перебуває в центрі політичних дискусій та реформ у країнах ОЕСР. Новітні мегатенденції руйнують традиційні галузі, створюючи нові можливості для працевлаштування, що вимагає постійного оновлення навичок, адже створені робочі місця не співпадають із втраченими.

Геополітична нестабільність, перебої в ланцюгах постачання та економічна невизначеність також змінюють географію робочих місць і підвищують потребу в інвестиціях для кращого функціонування систем навичок. Відповідно структури управління системами навичок дорослих на всіх рівнях мають бути гнучкими, ефективними та інклюзивними. Політика навчання дорослих має найкращим чином координуватись на різних рівнях влади, узгоджуватись із потребами ринку праці та бути доступною для різних груп населення у різних локаціях. Без чіткого розподілу ролей, відповідальності та механізмів фінансування політики у сфері навичок дорослих існує ризик фрагментації, недостатнього фінансування або неузгодженості з економічними та соціальними пріоритетами. У документі представлений огляд моделей управління системами розвитку навичок для дорослих у країнах ОЕСР з акцентом на ролі субнаціональних органів влади. Показано, що ці системи є складними та неоднорідними, а відповідальність розподіляється між різними рівнями влади, державними і недержавними зацікавленими сторонами. Хоча жодна єдина модель (централізована, комбінована та децентралізована) не домінує, деякі частини систем розвитку навичок для дорослих частіше делегуються субнаціональним органам влади. Деякі види відповідальності (наприклад, розробка стратегії та збір даних) частіше залишаються на національному рівні, тоді як інші обов'язки (фінансування, упровадження) частіше делегуються регіональному або місцевому рівням влади. Аналізуються переваги та недоліки більш децентралізованих підходів до забезпечення розвитку навичок для дорослих, ідентифікуються міжгалузеві проблеми та узагальнюються практичні уроки з досвіду країн ОЕСР.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/DfsnA>, <https://qrpage.net/qr/y1Uw4>,
<https://doi.org/10.1787/d452e8b7-en>

Фото: скріншот

2. Корисні новини України та світу

ЧОМУ ЗРОЗУМІЛИЙ ІШ Є КРИТИЧНО ВАЖЛИВИМ ДЛЯ ДОВІРИ ТА ПІДЗВІТНОСТІ

На сайті EBSCO опублікована стаття Ешлі Фейт «Розпакування «чорної скриньки»: чому зрозумілий ІШ є критично важливим для довіри та підзвітності». Автор розбирає відомості про те, як наразі працюють різні функції ІШ, а також пропонує зосередити увагу на тому, чи існує прозорість ІШ як того вимагають відповідні документи про прозорий та відповідальний

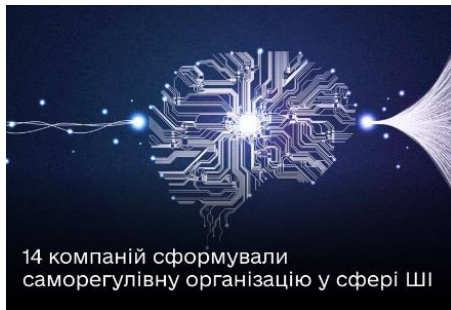
III. Прозорість може означати багато різних речей для різних людей, тому важливо визначити, що саме ми вбачаємо під прозорим і зрозумілим штучним інтелектом. Ешлі наголошує, що це відкритість і розуміння того, як щось було створено, обрано, удосконалено III, оскільки саме це є основою для подальшого прийняття рішень. Ми повинні знати про джерела інформації, наявність різних аспектів та глибину опрацювання питання, бути здатними відстежувати, перевіряти або переглядати процеси III. У статті описується сутність прозорості в архітектурі штучного інтелекту; питання взаємодії з різними моделями штучного інтелекту; підходи до оцінювання прозорості III. По-перше, завжди має бути присутнім повідомлення про те, що були застосовані технології штучного інтелекту у певному продукті/сервісі. По-друге, необхідні роз'яснення щодо задіяної моделі III, чому її було обрано, які захисні механізми встановлені для якості, безпеки та впливу на навколишнє середовище, як модель підтримується. Приклад того, як це працює на практиці – сервіси EBSCO.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/D5r1S>,

https://connect.ebsco.com/s/article/Generative-AI-Insights-Beta-Summaries?language=en_US

Фото: EBSCO

СТВОРЕННЯ ПЕРШОЇ В УКРАЇНІ САМОРЕГУЛІВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ У СФЕРІ III

Провідні українські IT-компанії створили першу в Україні саморегульну організацію у сфері III, підписавши відповідний меморандум. Вони розроблятимуть інноваційні продукти з дотриманням принципів безпечного використання III, проголошених у Добровільному кодексі поведінки. Ініціаторами такої роботи стали SoftServe, Grammarly, MacPaw, LetsData, DroneUA, WINSTARS.AI, Gametree.me, YouScan.io, EVE.calls, Valtech, ЛУН, Yieldy, Uklon. Меморандум передбачає, що кожна компанія-учасниця зобов'язується раз на рік (або частіше за необхідності) подавати звіт з описом, як саме вона інтегрує етичні принципи в розробку, упровадження та використання технологій штучного інтелекту. Формат та методичні засади звітності були розроблені спільно з Мінцифрою, Центром демократії та верховенства права та Асоціацією IT Ukraine. Компанії-учасники самостійно контролюватимуть дотримання принципів використання III, а допомагатимуть їм ЦЕДЕМ та IT Ukraine, які увійшли до Секретаріату організації. Меморандум відкритий для приєднання інших учасників, які відповідають проголошеним критеріям. Рік тому Мінцифра презентувала Білу книгу III, у який обрано м'який підхід до регулювання штучного інтелекту (bottom-up): спочатку

держава готує компанії до майбутніх стандартів у сфері ШІ й лише після цього запроваджує відповідне законодавство, синхронізоване з європейськими стандартами. На першому етапі здійснюється саморегулювання: компанії самостійно за підтримки держави та профільних організацій упроваджують етичні стандарти у систему розробки власних ІТ-продуктів, що відкриває більші можливості виходу на міжнародні ринки, залучення інвестицій, партнерів та користувачів.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/KelSR>, <https://qrpage.net/qr/dH8rc>,
<https://qrpage.net/qr/GMs1R>

Фото: Мінцифри

РЕДАКТОРИ МАСОВО ЗВІЛЬНЯЮТЬСЯ ПІСЛЯ ПРОДАЖУ АКАДЕМІЧНОГО ВИДАВНИЦТВА

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Емілі Діксон «Редактори масово звільняються після продажу академічного видавництва». У ній йдеться про звільнення багатьох редакторів видавництв Амстердамського університету, які виступили з відкритим листом і висловились проти продажу комерційному видавництву «Taylor & Francis», оскільки його прибуток є «рентою, отриманою від досліджень, що фінансуються платниками податків». AUP - видавництво Амстердамського університету, що публікує книги різними мовами, зокрема - англійською, нещодавно оголосило, що «більшу частину своєї англійської книжкової програми продає видавництву «Taylor & Francis»». 30 редакторів та членів редакційних колегій оголосили про свій вихід з AUP, заявивши, що вони проти роботи в «комерційному академічному видавничому конгломераті» під керівництвом компанії Informa. AUP було приватизовано у 2019 році і стало офіційно незалежним від Амстердамського університету, але по суті воно продовжувало функціонувати саме як університетське видавництво. Редактори зазначають, що видавництво залишається «видавничим підприємством, яке прагне сприяти дослідженням та обміну в глобальній науковій спільноті, а не мотивується метою отримання прибутку». Вінценц Хедігер, колишній редактор серії книг «Теорія кіно в історії медіа» та один із авторів листа, говорить: «Якщо в бізнес-моделі [AUP] виникла криза, слід було організовувати зустрічі з людьми, які інвестували свій досвід в AUP, щоб обговорити, як можна віднайти найкраще стале рішення». Вказуючи на неетичні практики «Taylor & Francis» (наприклад, угода 2024 року, яка дозволила Microsoft використовувати їхні дані для навчання ШІ) Хедігер наголошує, що «корпоративне поглинання наукових публікацій» зменшило «етично виправдані альтернативи». Він додав, що комерційні публікації посилюють «структурну нерівність у доступі до знань та їхньому виробництві по всьому світу». Щоб отримати доступ до наукових робіт, університети чи сторонні проекти, зокрема ті, що фінансуються державою чи Європейським

Союзом, часто платять величезні гонорари за статті. «Це не виправдане використання коштів платників податків або тягар, який дослідницькі установи повинні нести. Нам потрібно провести широку дискусію про стан академічного видавництва і про те, як його можна переосмислити». Зі свого боку, речник «Taylor & Francis» говорить: «Ми були розчаровані, отримавши новину про ці відставки, і наразі відкриті для обговорення з будь-ким із редакторів, щоб зменшити їхні занепокоєння. «Taylor & Francis» - це чудова домівка для них та інших видань. Мотивація кожного співробітника «Taylor & Francis» полягає в тому, щоб служити спільнотам дослідників, які публікуються у нас, за підтримки операційної моделі, яка дозволяє нам інвестувати в те, як знання поширюються у великих масштабах у швидкозмінному цифровому середовищі».

Детальніше: <https://qrpape.net/qr/yFc29>

Фото: pixabay.com

СПІВПРАЦЯ УНІВЕРСИТЕТІВ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Дебори Прентіс і Дункана Айвісона «Для стимулювання інновацій у Великій Британії співпраця університетів буде кращою за їхню конкуренцію». У ній автори зазначають, що у прагненні Великої Британії до економічного зростання інновації стануть ключовим чинником, тому університети мають започаткувати радикально відмінну від традиційної модель - міжміське інноваційне партнерство. Завдяки сукупному фінансуванню у розмірі 6 млн фунтів стерлінгів від Research England та інших установ-грантодавців наразі відбувається фундаментальне переосмислення того, як успішні на науковому треку університети взаємодіють з економікою. Замість того, щоб чекати на інфраструктурні проєкти, які не будуть реалізовані упродовж десятиліть або навіть довше, слід активувати існуючі ресурси та мережі для стимулювання інклюзивного зростання вже сьогодні. Дебора і Дункан говорять про особливості партнерства двох університетів - Кембриджського й Манчестерського, яке базуватиметься на існуючих ресурсах та покликаний допомогти у подоланні реальних обмежень на шляху швидкого досягнення результатів. Формується нова модель перетворення досліджень на робочі місця, інвестиції та інклюзивне процвітання. Вона зосереджена на трьох рушійних силах зростання: генерування інвестицій; створення структурованої програми, зосередженої на розбудові екосистеми; забезпечення інклюзивного зростання в містах. Це справжнє, а не формальне партнерство, яке повністю підтримують регіональні лідери. Мери Великого Манчестера, Кембриджширу та Пітерборо, а також обидві міські ради є активними прихильниками нового підходу. Така політична узгодженість гарантує, що нова інноваційна стратегія буде пов'язана з транспортом, житлом

та плануванням, створюючи умови для сталого зростання. Слід змінити традиційні ролі академічних організацій, які мають зробити освітні та наукові установи «прозорими», поєднуючи дослідження з реальною економікою та забезпечуючи безперешкодний потік ідей. Автори вважають, що працюючи разом, а не конкуруючи між собою за обмежені ресурси завдяки мережі взаємодоповнюючих інноваційних екосистем, університети та міста стимулюватимуть економічне зростання Великої Британії.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/4pWad>

Фото: THE

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ДЛЯ НАВЧАННЯ І ДОСЛІДЖЕНЬ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Терези Берд «Фейкові новини, обґрунтовані погляди та практичні поради: соціальні мережі для навчання і досліджень». У ній автор ділиться своїми ідеями щодо використання найпопулярніших платформ соціальних мереж для підтримки викладання і досліджень. Соціальні мережі, як правило, розглядаються виключно з позицій повсякденного інтересу до особистого життя і обміну інформацією молодих людей або як джерело фейкових новин. Обидва варіанти мають право на існування, але не охоплюють повної картини. Дійсно, соціальні мережі стали зброєю для впливу на вибори та формування громадської думки. Але одночасно вони слугують і для вільного та далекого академічного обговорення, заохочують творчість, яка може стимулювати навчання та дослідження. Науковці використовують соціальні мережі для поширення результатів досліджень та їх обговорення. Тереза пропонує поради щодо того, як можна використовувати найбільш популярні платформи соціальних мереж для навчання та досліджень. Зокрема, у Facebook можна створити закриту групу для обміну новинами та обговорення тем заняття, запросивши до неї зовнішніх експертів. Закритість групи допомагає учням почуватися в безпеці, водночас даючи їм змогу звертатися до експертів, що може бути досить захопливо. Також студенти створюють групи для свого навчання, до якої не входять викладачі та обмінюватись цінними новинами. X (колишній Twitter) надає можливість публікувати повідомлення довжиною до 280 символів (без урахування хештегів та посилань), що створює можливість для дискусій і змістовного обговорення. Дайте учням завдання шукати за словами чи фразами, щоб дізнатися, що «твітять» на певну тему, доручіть знайти кращих експертів та задіяти їхню аргументацію під час класного обговорення. Слід постійно нагадувати здобувачам освіти, що необхідно критично аналізувати те, що вони читають у соціальних мережах, адже критичне мислення – необхідна навичка. WhatsApp вимагає обміну номерами мобільних телефонів і може бути недостатньо приватним для усіх, інший варіант - група у MS Teams. WhatsApp зручний для

перегляду швидких повідомлень у рамках груп дослідницьких проектів, модулів або курсів. Instagram ідеально підходить для тем, пов'язаних із зображеннями - мистецтво, археологія, музейні дослідження, біологія, радіологія, а також для поширення коротких відео. Це соціальна платформа для 18-річних. ТікТок з можливістю публікації та перегляду відео тривалістю до трьох хвилин навчає лаконічності та яскравості. YouTube дозволяє за допомогою відео роз'яснювати складні концепції, що стане гарним доповненням до основних лекцій курсу. Вони привернуть увагу і стануть інструментом «м'якого маркетингу». Студенти можуть отримати користь від навчання на гарних прикладах використання соціальних мереж у академічних колах та долучитись навіть до їх створення.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/p5jaA>

Фото: pixabay.com

ГУМАНІТАРНІ НАУКИ ПОВИННІ ДОЛУЧИТИСЬ ДО КОНТРОЛЮ «ЦЕНЗУРИ» ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Лорни Ваддінгтон та Річарда де Блак'єр-Кларксона «Гуманітарні науки повинні відігравати певну роль у контролі за «цензурою» штучного інтелекту». Автори зазначають, що певні обмеження в ШІ-моделях необхідні, але не можна припуститись спотворення реальної картини. Відомий інцидент, коли у травні 2025 року чат-бот Grok3 почав створювати повідомлення про насильство щодо білих людей у Південній Африці або «геноцид білих». Компанія звинуватила у цьому «несанкціоновану модифікацію» свого програмного забезпечення, яка «порушувала внутрішню політику та основні цінності xAI». Але це був не єдиний випадок із ШІ. Лорна та Річард описують очевидні наслідки для науковців, які використовують штучний інтелект у своїх дослідженнях і наголошують, що подібні інциденти роблять важливим питанням саме модерацію контенту. З одного боку, ШІ обіцяє розширені аналітичні можливості, що дозволяють нам обробляти величезні обсяги даних з безпрецедентною швидкістю та точністю. З іншого боку, його непрозорі та часом довільні механізми фільтрації загрожують створити штучні прогалини в нашому розумінні світу, його історії та нашого місця в ньому. Надзвичайно важко приймати збалансовані рішення у цій сфері, але вони потрібні. Саме тому компаніям, що займаються штучним інтелектом, потрібен експертний академічний внесок. Ретельно зібрана команда з широкого кола дисциплін з гуманітарним досвідом та усталеними методологічними традиціями буде при її залученні до такої роботи доволі ефективною. Зі свого боку, розробники повинні публікувати чітку документацію, в якій викладено критерії, що використовуються для фільтрації контенту, а також положення про їх

скасування перевіреними дослідниками. Тримати людей в курсі подій життєво важливо, щоб максимально використати переваги штучного інтелекту та мінімізувати його ризики.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/TZtvp>

Фото: pixabay.com

ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЄС

На освітній онлайн-платформі «Зрозуміло!» для усіх бажаючих доступний курс «Вступ України до ЄС». Він дозволить слухачам краще розуміти специфіку переговорного процесу та його окремих етапів, пояснить, які реформи для вступу до ЄС наразі проводяться, а реалізацію яких ще потрібно забезпечити у майбутньому. Курс складається з 7-ми модулів та 13-ти лекцій: «Процес вступу до ЄС» (інститути ЄС та їхні функції, європейські цінності, шлях України до членства у ЄС - історичний контекст, поточні процеси, роль громадянського суспільства); «Право і державне управління» (чому це важливо для переговорів про вступ до ЄС), «Перспективи для бізнесу» (підготовка внутрішнього ринку до змін), «Рівний доступ до можливостей» (економічні можливості, суспільна сфера - можливості для культури, освіти, науки), «Як Україна стає частиною європейських мереж» (побудова і розвиток транспортної, енергетичної та інших мереж), «Розвиток регіонів: ефективне господарство» (стандарты для сільського господарства, сталий розвиток громад і регіонів, політика згуртованості ЄС), «Зовнішні відносини» (розвиток партнерств, безпека і оборона, досвід інших країн). Курс створений у рамках Програми «Назустріч ЄС», що реалізується Фондом «Східна Європа» за фінансової підтримки Посольства Ірландії в Україні.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/UKt9b>, <https://qrpage.net/qr/eHdH6>,
<https://qrpage.net/qr/amsci>

Фото: скріншот

ЧИ МОЖЛИВИЙ ОПІР ШІ ПРИ ОЦІНЮВАННІ НАВЧАННЯ?

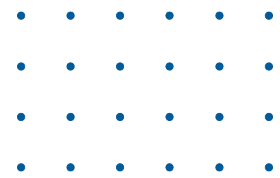
На сайті Times Higher Education опублікована стаття Майкл Бюлер «Опір спокусам штучного інтелекту може бути неможливим». У ній автор зазначає, що помічники вчителів роками вимагали справедливої оплати праці, але їх зусилля не призвели до позитивних змін. З появою ШІ величезна кількість пустих згенерованих текстів надається учнями на перевірку і викладачам треба з цим щось робити. Таке додаткове навантаження спричинило не кращу відповідь учителів - багато хто став більше покладатись на автоматизацію процесів при

перевірці екзаменаційних робіт. Міністерство освіти Англії опублікувало рекомендації, які чітко дозволяють генеративний штучний інтелект для «оцінювання робіт з низькими ставками їх оплати, таких як тести та домашні завдання». Об'єднана рада з кваліфікацій також дозволяє використання штучного інтелекту для оцінювання есе за умови, що він не є «єдиним оцінювачем». Разом із тим, ряд університетів вважають оцінювання за допомогою штучного інтелекту таким, що суперечить не лише формальним правилам, але й неетичним за своєю суттю. Університет Лестера висловлює свою позицію таким чином: існує неявний контракт на викладання, який гарантує, що оцінювання проводиться «підготовленими експертами-людьми», що дозволяє уникати упередженості та забезпечувати «контекстуальне розуміння». Деякі інші університети наголошують, що оцінювання – це реляційний процес, який дозволяє викладачеві «пізнати» студента. Суперечки щодо оплати за оцінювання постійно виникали у 2017, 2020, 2022 та 2023 роках. У навчальному році, що завершився, викладачі знову відмовилися оцінювати студентські роботи, посилаючись на неприйнятні тарифні ставки та складні умови праці: середній темп читання для англомовних дорослих становить 238 слів за хвилину, а згідно з навчальними планами зворотний зв'язок для оцінювання має містити приблизно 200 слів. Отже, «тариф на оцінювання ... становить 28,8 хвилин, що залишає менше 11 хвилин на оцінку студентської роботи, обмірковування доречного та корисного зворотного зв'язку, а також його чітке та лаконічне висловлювання, пов'язане з відповідними критеріями оцінювання». Стандартне навантаження на асистентів, які здійснюють оцінювання результатів навчання студентів - близько 300. Людина має витратити понад 23 повних робочих дні (безперервно оцінюючи вісім годин на день), тоді як GPT-3 обробляє ці дані менше, ніж за 45 хвилин. Звісно, низькооплачуваним асистентам знадобиться незвичайна чеснота, щоб чинити опір автоматизації процесу оцінювання. Якщо керівники університетів хочуть створювати людиноцентричні установи, вони повинні бути готові фінансувати робочу силу, необхідну для людиноцентричної освіти. Наостанок Майкл Бюлер з гіркою іронією згадує слова Анатолія Франса «Закон, у своїй величній рівності, забороняє багатим і бідним спати під мостами, жебракувати на вулицях і красти їхній хліб».

Детальніше: <https://qrpape.net/qr/zVUAE>, <https://qrpape.net/qr/hiKnC>

Фото: pixabay.com

3. Наукові заходи

ТРЕНІНГ ДЛЯ КОМАНД-ПЕРЕМОЖЦІВ ЕРАЗМУС+

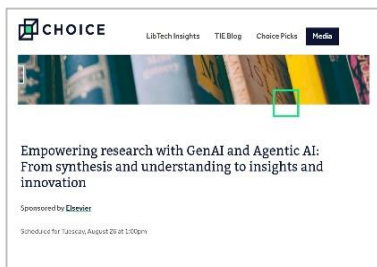

23 липня 2025 року в онлайн-форматі відбувся семінар-тренінг для команд проєктів-переможців Еразмус+ на пряму КА2 конкурсу 2025 року «Перші кроки з валідації профілю організації та підписання ключових документів». Захід став площадкою для представників тих організацій, що отримали відповідне сповіщення про надання фінансової підтримки проєкту, необхідність здійснення валідації організації та LEAR, підписання декларації доброчесності DoH, формування профілю організації та підписання ключових документів на EU Funding & Tenders Portal та Erasmus+ and European Solidarity Corps platform. Організатор - Еразмус+.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/uZQZ2>, <https://qrpage.net/qr/Tnt2I>

Фото: організатори

ЩО КРАЩЕ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕНЬ: ГШІ ЧИ ШІ-АГЕНТИ?

26 серпня 2025 року відбудеться вебінар «Розширення можливостей досліджень за допомогою ГШІ та ШІ-агентів: від синтезу та розуміння до ідей та інновацій». Захід покликаний надати учасникам необхідні знання щодо інтеграції ГШІ та ШІ-агентів у дослідницький робочий процес за допомогою флагманських рішень у сфері штучного інтелекту. Під час вебінару планується обговорити еволюцію технології та інструментів штучного інтелекту; нові можливості для удосконалення наукової роботи, оптимізації зусиль дослідників та вирішення проблем етичного та надійного використання ШІ; познайомитись із передовими підходами Elsevier до ГШІ та ШІ-агентів через їхні флагманські рішення у Scopus AI та ScienceDirect AI; розглянути дорожню карту ШІ на майбутнє. Організатори: Choice, Elsevier.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/ePDJm>

Фото: організатори

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У АТОМНУ ЕНЕРГЕТИКУ

25–26 вересня 2025 року відбудеться міжнародна конференція «Перспективи провадження інновацій у атомну енергетику» (NUCNEXT-2025). Захід стане площадкою для обговорення фахівцями, дослідниками, представниками бізнесу та усіма зацікавленими особами сучасного стану, ключових викликів та перспектив розвитку ядерної енергетики в Україні, а також упровадження інноваційних рішень і новітніх

технологій. Планується зосередити увагу на питаннях розвитку реакторних технологій, інноваційних ядерних технологій; підвищенні безпеки та фізичному захисті атомних електростанцій; продовженні строків експлуатації та будівництві нових енергоблоків; інноваційних підходах у сфері поводження з відпрацьованим ядерним паливом, радіоактивними відходами, радіоекології. Організатори: Українське ядерне товариство, Інститут проблем безпеки атомних електростанцій НАН України, Рада молодих вчених при Відділенні енергетики та енергетичних технологій НАН України, АТ «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом»».

Детальніше:

<https://qrpage.net/qr/nEkwZ>,
<https://qrpage.net/qr/wkzCU>

<https://qrpage.net/qr/pgrGw>,

Фото: організатори

OGP GLOBAL SUMMIT

З 7 по 9 жовтня 2025 року відбудеться Глобальний саміт «Open Ggovernment-2025». Він стане площадкою для представників урядів, лідерів громадянського суспільства та політиків з усього світу для обміну передовим досвідом та підготовки напрямів подальших дій щодо реалізації ініціатив відкритого уряду. Під час заходу планується обговорити

найбільш перспективні та найвпливовіші реформи, спрямовані на забезпечення довгострокових змін у політиці для вирішення поточних та майбутніх проблем у доступі до інформації, боротьбі з корупцією, збереженні клімату та навколишнього середовища, цифровізації, фіскальній відкритості, інклюзивності, громадській участі, щоб зробити спільноти OG більш сильними, відкритими, активними та відповідальними. Також будуть представлені проєкти, подані на конкурс OpenGovChallenge та відзначені інновації у сфері відкритого урядування. Організатор - Уряд Іспанії.

Детальніше:

<https://qrpage.net/qr/EFSXB>,
<https://qrpage.net/qr/XG69S>, <https://www.opengovpartnership.org/events/2025-ogp-global-summit/>

Фото: організатор

БІБЛІОТЕКИ І СУСПІЛЬСТВО

28-29 жовтня 2025 року відбудеться науково-практична конференція «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі». Захід присвячений 105-річчю Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету. Конференція стане площадкою для обміну практичним досвідом та поширення результатів наукових досліджень щодо розвитку бібліотек. Планується обговорити наступні питання: бібліотеки у часі соціальних потрясінь: стійкість, адаптивність, відповідальність; менеджмент і стратегія: інституційний розвиток бібліотек; доступність та інклюзія: нові підходи до обслуговування; цифрова трансформація бібліотек: від сканування до штучного інтелекту; локальна спадщина – глобальний доступ: цифрові проєкти зі збереження національної пам'яті; бібліотека як медіатор відкритої науки: сервіси, практики, виклики; інформаційна грамотність у цифрову епоху: інструменти й підходи; компетентності бібліотекаря XXI століття: навчання, роль, виклики; бібліотеки як платформа для діалогу: публічні заходи, артпростори, соціальні ініціативи. Організатори: Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету; Національна наукова медична бібліотека України, Харківське обласне відділення ВГО «Українська бібліотечна асоціація».

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/RLqSg>, <https://qrpage.net/qr/s6psF>

Фото: організатори

Дякуємо Вам за підписку на дайджест інформаційних матеріалів НРАТ.

Він створюється в рамках реалізації проекту Національного репозитарію академічних текстів, який фінансується Міністерством освіти і науки України. Цільова аудиторія - науковці, освітяни, інноватори, здобувачі вищої освіти, автори і редактори наукових фахових видань, прихильники відкритої науки та відкритого доступу.

У щоденному режимі ця інформація оприлюднюється на офіційному вебпорталі Нацрепозитарію та сторінках НРАТ у соціальних мережах:

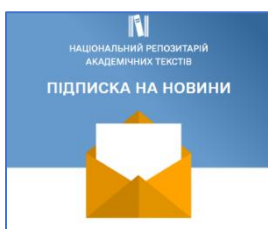

<https://nrat.ukrintei.ua/category/usi-novyny-na-portali/>, <https://nrat.ukrintei.ua/category/naukovi-zahody/>

https://www.facebook.com/groups/578991159108587/?sorting_setting=CHRONOLOGICAL

<https://t.me/NationalRepository>

<https://invite.viber.com/?g2=AQBNMJ1iDNPI403rQ2x%2FeMt0spQltYQzEroTVETPdJlh2K97EhrByGTLtwG%2FP70p>

Усі бажаючі можуть оформити підписку на повідомлення про події, документи і заходи, які публікуються на ресурсах Нацрепозитарію. Для цього на головній сторінці вебпорталу у сервісі «підписка» достатньо обрати зручну періодичність повідомлень (щодня або раз на тиждень) та цільову спрямованість (науковцям, освітянам, інноваторам).

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/newsletter-list/>, <https://nrat.ukrintei.ua>